

PŘIPOMÍNKA

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Obecně

Úřad pro ochranu osobních údajů uplatňuje zásadní připomínku, v níž upozorňuje na problematiku zpracování biometrických údajů. Činí tak k řešení společenského problému, jehož incidence i prevalence vykazuje rostoucí trend. Technologie založené na biometrické autentizaci, jejíž nedílnou součástí je identifikace nositele biometrického údaje, jsou zaměstnavateli v České republice hojně používány. Zaměstnavatelé přitom zakládají zpracování některých biometrických údajů zaměstnanců pro účely kontroly vstupu, přítomnosti a přístupů na souhlasech zaměstnanců. Takové používání souhlasu ve vztahu zaměstnavatel – zaměstnanec je však nepřijatelné, a to s ohledem na článek 4 bod 11 a článek 7 GDPR, který mj. stanoví jako podmínku *sine qua non* odvolatelnost souhlasu zaměstnance. Je potřebné, aby pracovněprávní úprava zohlednila rozšíření biometrických technologií ve společnosti a současně byla jasně formulována s ohledem na základní požadavky ochrany osobních údajů

K jednotlivým ustanovením

V článku I se za bod 2 vkládá nový bod 2a, který zní: „Za § 316 se vkládá nový § 316a, který včetně nadpisu zní:

„§ 316a

Biometrika zaměstnance

(1) Zaměstnavatel může využívat k ochraně svých výrobních a pracovních prostředků a technologií biometrické údaje identifikující zaměstnance a používající pouze morfologické znaky zaměstnanců.

(2) Tyto údaje lze využívat pouze pro kontrolu přístupu k výrobním a jiným provozním zařízením zaměstnavatele a vstupu do objektů zaměstnavatele nebo jejich částí, kde jsou taková zařízení umístěna.

(3) Pro účely podle odstavce 1 a 2 lze zpracovávat pouze v rozsahu nezbytném

- a) identifikační údaje zaměstnance,
- b) provozní údaje technického zařízení využívaného k biometrické identifikaci a autentizaci zaměstnanců a
- c) údaje vytvořené takovým technickým zařízením nebo za jeho pomoci.“

Tato připomínka je zásadní.

Odůvodnění:

ÚOOÚ takové ustanovení považuje za nezbytné s ohledem na článek 9 obecného nařízení o ochraně osobních údajů a jeho standardní výklad, tj. že pro zpracování zvláštních kategorií osobních údajů (dříve citlivých údajů) nepostačuje splnění článku 6 odst. 1 GDPR, obvykle plnění právní povinnosti nebo oprávněný zájem zaměstnavatele, ale že je nezbytné naplnit jeden z právních důvodů zpracování osobních údajů stanovených v článku 9 odst. 2 GDPR.

Podle článku 9 odst. 2 písm. b) GDPR bude zaměstnavateli mít zvláštní právo správce umožňující mu, aby využíval biometrických autentizačních technologií používajících morfologické znaky zaměstnanců, a to buď tím, že sám takové osobní údaje zpracovává, nebo takové zpracování vyžaduje od zaměstnanců. Úprava zůstává v mezích zmocnění v článku 9 odst. 4 obecného nařízení o ochraně osobních údajů – zachovávají se jeho podmínky.

Oprávnění zaměstnavatele je v souladu se smyslem článku 9 a dalších obecného nařízení o ochraně osobních údajů koncipováno přiměřeně úzce. To mj. znamená, že se neumožňuje využívání biometrických údajů zaměstnanců k jiným účelům, včetně pouhé evidence docházky.

Biometrickými údaji se rozumí osobní údaje vyplývající z konkrétního technického zpracování týkající se fyzických či fyziologických znaků nebo znaků chování fyzické osoby, které umožňují nebo potvrzují jejich jedinečnou identifikaci, například zobrazení obličeje nebo daktyloskopické údaje, pro omezenou kontrolu přístupu jednak do vybraných prostor zaměstnavatele, u nichž jsou důvody pro omezení přístupu, jež nemohou být převýšeny zájmy a svobodami zaměstnanců, jejichž biometrické údaje mají být zpracovávány, jednak k vymezeným zařízením a odborným aplikacím informačních a komunikačních technologií zaměstnavatele.

Biometrická data je třeba autentisovat, neboť po identifikaci (zjištění totožnosti) má následovat authentisace (ověření totožnosti) a autorisace (přidělení oprávnění). Authentisovat je možné buď prostřednictvím validace (ověření platnosti), anebo verifikace (ověření shody). Zde by měl být přímo zákonem stanoven způsob verifikace: biometrické ověřování založené na morfologických vlastnostech zaměstnanců (např. digitální otisk, scan žilního systému ruky). Tím by automaticky bylo vyloučeno ověřování vyžadující odběr biologických vzorků.

Pro tyto účely a v přímé věcné souvislosti s nimi by měl zákon osobní údaje konkretisovat a tím omezit: na obecné identifikační údaje zaměstnance včetně fotografie a jeho identifikační údaje vytvořené zaměstnavatelem, dále na nezbytné provozní údaje (např. pracovní zařazení a přiznaná oprávnění) a osobní údaje vytvořené technickým zařízením nebo za jeho pomoci, tj. zpravidla vstupy a přístupy.

V ostatních aspektech (zabezpečení osobních údajů, doba uchování takto zpracovaných údajů, práva zaměstnanců jako subjektů údajů) se na toto zpracování osobních údajů použijí obecná ustanovení GDPR.

Již v rámci první etapy adaptace právního řádu České republiky na nový právní rámec Evropské unie pro ochranu osobních údajů, zejména na GDPR, bylo zřejmé, že bude nezbytné řádně se adaptovat na článek 9 GDPR, specificky ve vztahu zpracování biometrických údajů zaměstnanců zaměstnavateli, neboť stav, který ÚOOÚ opakovaně zjišťoval, a to i na základě stížností dotčených subjektů údajů, je obecně v rozporu s GDPR. Jednotliví zaměstnavatelé rutinně zpracovávají některé biometrické údaje zaměstnanců pro účely kontroly vstupu, přítomnosti a přístupů, přičemž používání souhlasu je v tomto ohledu ve vztahu zaměstnavatel – zaměstnanec, na základě článku 4 bod 11 a článku 7 GDPR, který mj. stanoví jako podmínku sine qua non odvolatelnost souhlasu zaměstnance, nepřijatelné.

Současně jsou technologie založené na biometrické autentizaci, jejíž nedílnou součástí je biometrická identifikace nositele příslušného biometrického údaje, v České republice používány zaměstnavateli (např. ve stavebnictví) a i tam, kde tomu tak v jiných členských státech EU není (zejm. školy).

Využívá se proto příležitosti novelizace zákoníku práce k tomu, aby se tato situace napravila a aby úprava v této oblasti nepřehlížela reálný stav rozšíření biometrických technologií ve společnosti, kde i jednotliví lidé řídí svůj vlastní přístup k soukromým zařízením integrující výpočetní a komunikační technologie pomocí jednoho nebo více biometrických údajů.

Praha 29. července 2019

Kontakt: Vít Zvánovec <legislativa@uoou.cz>

tel.: 234 665 323 a 605 446 175